

29.12.2004

1818/4/03

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Minna Verronen

TOIMEENTULOTUKIHAKEMUKSEN VIIVYTYKSETÖN KÄSITTELY

1
KANTELU

- - -

Kantelija moitti sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen viranhaltijaa siitä, että hän ei ollut saanut päätöstä kaikkiin 26.5.2003 jättämässään toimeentulotukihakemuksessa esittämiinsä vaatimuksiin. Lisäksi kantelijan mielestä hänen 11.7.2003 jättämänsä oikaisupyyntöä ei käsitelty viivytystä Espoon sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen Leppävaaran aluejaostossa.

- - -

3
RATKAISU

- - -

3.2
Toimeentulotukihakemuksen ja oikaisuvaatimuksen käsittelyn viivästyminen koskevat väitteet

3.2.1
Oikeusohjeet

Suomen perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Säännös velvoittaa viranomaisia pyrkimään kaikissa käsittelemässään asioissa mahdollisimman joutuissaan käsittelyyn. Erityisesti toimeentulotukiasioiden joutu isaa käsittelyä on painotettu huhtikuun 2001 alussa voimaan tulleella lain muutoksella. Tällöin to imeentulotuesta annetun lain (1412/1997, jäljempänä toimeentulotukilaki) 14 §:ään lisättiin uusi 4 momentti (932/2000), jonka mukaan toimeentulotukiasiat on käsiteltävä kunnassa viivytystä.

Lakiin ei ole kirjattu mitään aikarajaa viivytystä käsittelemälle. Hallituksen esityksessä toimeentulotukilain muuttamiseksi (134/2000 vp) todettiin, että

toimeentulotuen kyseinen lain kohta edellyttää, että toimeentulotukiasian kaikissa käsittelyvaiheissa tulisi pyrkiä viivytyksettömään menettelyyn.

Sosiaali- ja terveydenhuollon vuosien 2000 – 2003 tavoite- ja toimintaohjelmassa on sen sijaan asetettu tavoitteeksi varmistaa, että asiakkaan hakiessa toimeentulotukea asia otetaan käsiteltäväksi viimeistään viikon sisällä tuen tarpeen ilmoittamisesta. Tätä voidaan näkemykseni mukaan pitää ohjeellisena tavoitteena siitä, kuinka nopeasti tuen hakijan tulisi saada asiansa käsiteltäväksi.

3.2.2

Kantelijan toimeentulotukihakemuksen käsittely

Kantelija vaati 26.5.2003 jättämässään toimeentulotukihakemuksessaan toimeentulotukea mm. painonnostohansikkaisiin, käsipainoihin, lastaan, tukipohjallisiin ja jalkineisiin. Selvityksen mukaan näihin vaatimuksiin sosiaalityöntekijä teki päätöksen 19.8.2003. Muut kantelijan tässä samassa hakemuksessa esittämät vaatimukset oli ratkaistu aiemmin.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan Leppävaaran jaoston 23.10.2003 tekemästä päätöksestä ilmenee, että syynä siihen, että edellä mainittuihin vaatimuksiin tehtiin päätös myöhemmin, oli se, että kyseessä oli erityistä harkintaa edellyttävä päätös. Päätöksen mukaan hakijan perustoimeentulo oli turvattu aikaisemmillä päätöksillä myöntämällä kesä-syyskuulle normilaske lman mukainen vaje kuukausittain. Minulle annettussa selvityksessä todetaan, että kyseinen päätös vaati sosiaalityöntekijältä asian lisäselvittelyä. Sosiaalityöntekijä oli aluejaoston mielestä harkinnut oikealla tavalla päätöksenteon kiireellisyyden.

Kantelijan nyt kyseessä olevien vaatimusten käsittely kesti siis sosiaali- ja terveyskeskuksessa yli kaksi kuukautta kolme viikkoa. Selvityksen mukaan syynä tähän oli, että ratkaisu vaati erityistä harkintaa ja lisäselvittelyä. Selvityksessä ei ole kuitenkaan yksilöity, mitä lisäselvitystä kantelijan hakemus vaati. Lähtökohtaisesti sosiaalityöntekijä voi harkintavaltansa puitteissa nähdäkseni arvioida toimeentulotukihakemuksen päätöksenteon kiireellisyyttä. Toimeentulotukilaki kuitenkin edellyttää kaikkien toimeentulotukiasioiden viivytyksetöntä käsittelyä. Nyt kysymyksessä olevien vaatimusten käsittelyaika ei nähdäkseni täyttänyt viivytyksettömän käsittelyn vaatimusta. Asiassa ei kuitenkaan ole näyttöä kenenkään yksittäisen viranhaltijan tahallisuudesta viivyttelystä hakemuksen käsittelyssä.

3.2.3

Kantelijan oikaisuvaatimuksen käsittely

Saadun selvityksen mukaan kantelija jätti 11.7.2003 oikaisuvaatimuksen viranhaltijan 27.6.2003 tekemästä toimeentulotukipäätöksestä. Tämän oikaisuvaatimuksen käsittely kesti Leppävaaran aluejaostossa yli kolme kuukautta ja viikon.

Selvityksen mukaan sosiaali- ja terveyskeskuksessa katsottiin asiakkaan tilanteen olevan niin lääkekustannusten tukemisen osalta kuin

harkinnanvaraisen toimeentulotukipäätösten osalta kunnossa sosiaalityöntekijöiden päätösten myötä. Tämän vuoksi kantelijan oikaisuvaatimuksen käsittelyä ei selvityksen mukaan enää kiirehditty Leppävaaran aluejaostossa, vaan se otettiin aluejaostossa saapumisjärjestyksessä käsiteltäväksi.

Pidän kantelijan oikaisuvaatimuksen noin kolmen kuukauden ja viikon käsittelyaikaa Leppävaaran aluejaostossa pitkänä. Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloa turvaava etuus, minkä vuoksi oikaisuvaatimuksen viivytyksetön käsittely on tärkeää. Korostan, että toimeentulotukiasioiden viivytyksetön käsittely koskee myös oikaisuvaatimuksen käsittelyä. Tässä asiassa kantelijan vaatimukset oli kuitenkin ratkaistu hakijalle myönteisesti jo ennen oikaisuvaatimuksen käsittelyä.

4 TOIMENPITEET

Edellä sanotuilla perusteilla kiinnitän Espoon kaupungin Leppävaaran sosiaali- ja terveys keskuksen ja aluejaoston huomiota vastaisen varalle toimeentulotukihakemusten ja oikaisuvaatimusten viivytyksettömään käsittelyyn.

Lähetän päätöksestäni jäljennökset Espoon kaupungin Leppävaaran sosiaali- ja terveyskeskukselle ja Leppävaaran aluejaostolle.

Olen saattanut esittämäni käsityksen toimeentulotukihakemusten ja oikaisuvaatimusten viivytyksettömästä käsittelystä erillisellä kirjeellä myös Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnan tietoon.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Kantelijan kirjeen liitteet palautetaan hänelle ohessa.